

Број: 3314

Датум: 30.12.2024. године

Анализа здравственог стања становништва Подунавског округа за 2023. годину

I УВОД

Анализа здравственог стања становништва одређене територије спроводи се у циљу његовог побољшања и даљег унапређења, на основу сагледавања прихваћених показатеља (индикатора).

Анализа здравственог стања становништва Подунавског округа за 2023. годину подразумевала је сагледавање основних демографских и здравствених показатеља у циљу дијагностиковања проблема и потреба одређених категорија становништва, и на основу тога идентификовање мера и активности за очување и унапређење здравља становника посматране територије. Само познавањем здравствених потреба и проблема становништва могуће је добро организовати здравствену службу, планирати квалитетну здравствену заштиту и донети најбоље одлуке у здравственој политици на који начин расподелити увек ограничене ресурсе намењене побољшању здравља људи.

Циљ Анализе здравственог стања становништва Подунавског округа за 2023. годину, био је обезбеђење стручно-аналитичке документационе основе о здрављу становништва које живи на посматраној територији, која представља базу за планирање обима и садржаја мера здравствене заштите, бољу организацију здравствене службе, обезбеђење потребног кадра, опреме и финансирање здравствених услуга.

Спроведена анализа здравственог стања становништва Подунавског округа базирана је на рутинским подацима демографске и здравствене статистике и представља пресек здравственог стања становништва у 2023. години.

II ГЕОГРАФСKE И ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДУНАВСКОГ ОКРУГА

2.1. Географске карактеристике

Подунавски округ се налази у североисточном делу Централне Србије и простире на површини од 1250 км², између Јужно-Банатског округа на северу, Браничевског округа на истоку, Поморавског на југоистоку и Шумадијског округа на југозападу, као и Града Београда на западу. Према конфигурацији земљишта припада брдско-равничарској регији.

Подунавски округ административно је подељен на три општине: Велика Плана, Град Смедерево и Смедеревска Паланка. Ове административне целине имају укупно 59 насеља и то општина Велика Плана 13, град Смедерево 28 и општина Смедеревска Паланка 18 насеља.

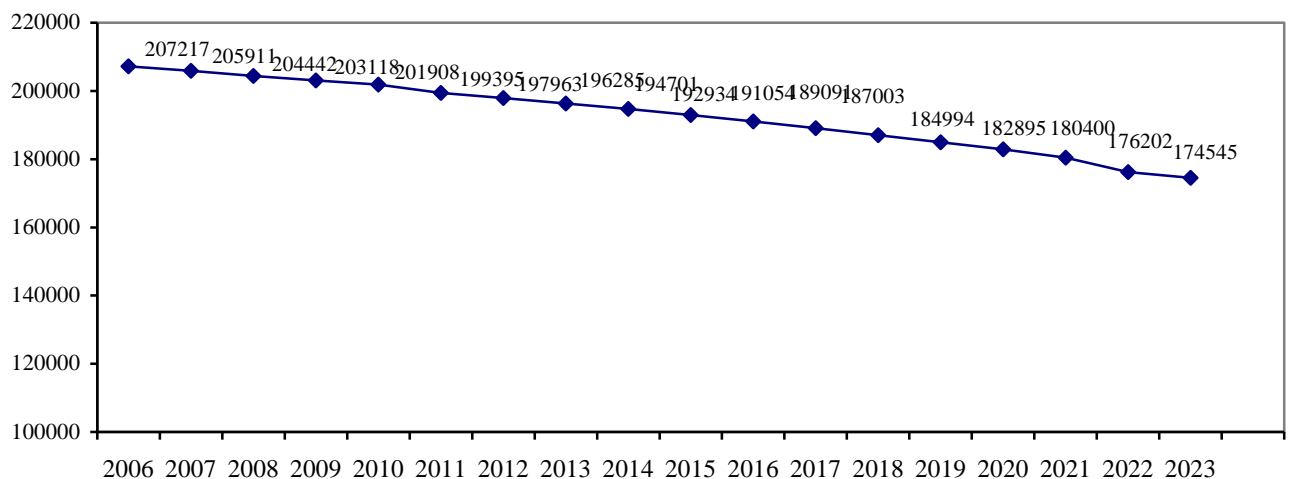

2.2. Демографске карактеристике

На територији Подунавског округа на 1250 км², према Процени броја становника Републичког завода за статистику Републике Србије од 30.06.2023. године, живи укупно 174545 становника, са просечном густином насељености од 140 лица по 1 км² (табела бр.1). На територији Подунавског округа, према површини коју заузима, највећи је Град Смедерево са 484 км² и 97513 становника, са просечном густином насељености од 201 становника на по 1 км².

У периоду од 2006. до 2023. године број становника се континуирано смањивао, тако да је сада за 15,8% мањи од броја у почетној години посматрања (графикон бр. 1).

Графикон 1. Кретање броја становника на територији Подунавског округа у периоду од 2006. до 2023. године

Табела 1. Старосна структура и индикатори природног кретања становништва Подунавског округа у 2023. години

ОПШТИНА/ ОКРУГ	СТАНОВНИШТВО*				Структура становништва по добним групама*						Очкивно трајање живота, 2023**	
	Укупно	На 1 км ²	Просечна старост	Индекс старења	Предшколска (0-6)	Школска деца (7-18)	Жене генер. доба (15-49)	Одрасли (19 и више)	Радно-способни (15-64)	Стари (65 и више година)	М	Ж
Велика Плана	35215	102	44,7	164,0	2168	4123	6886	28924	24624	8423	72,3	76,2
Смедерево	97513	201	43,3	141,8	6651	12077	20227	78785	69761	21101	70,8	76,9
Смедеревска Палика	41817	99	45,6	179,6	2311	4893	7965	34613	28898	10608	71,0	76,6
ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	174545	140	44,1	154,6	11130	21093	35078	142322	123283	40132	72,6	78,2

* Процена становништва 30.06.2023. године. Републички завод за статистику Републике Србије.

** Витални догађаји у Републици Србији, 2023 године. Статистика становништва. Републички завод за статистику Републике Србије

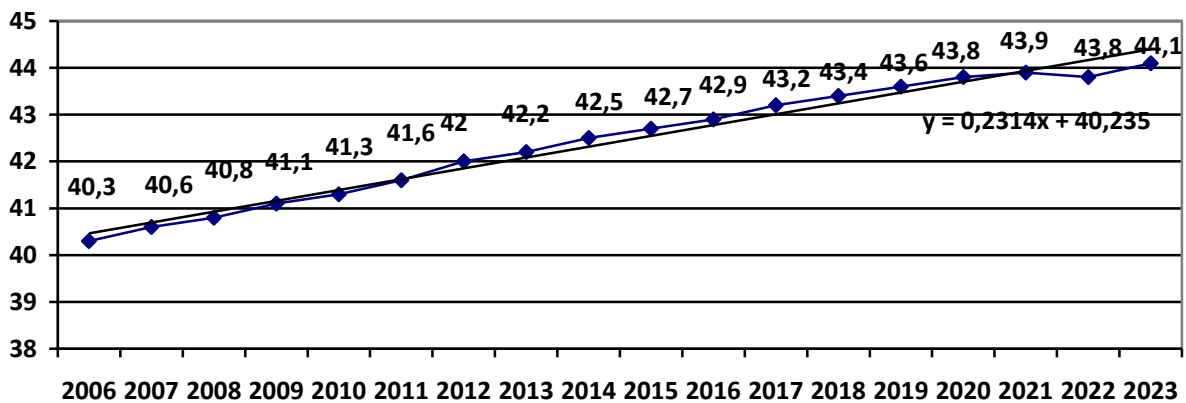

Према Процени становништва из 2023. године, удео становника са 65 и више година (40132) у укупном броју становника за Подунавски округ (174545) износи 23% што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10,0%).

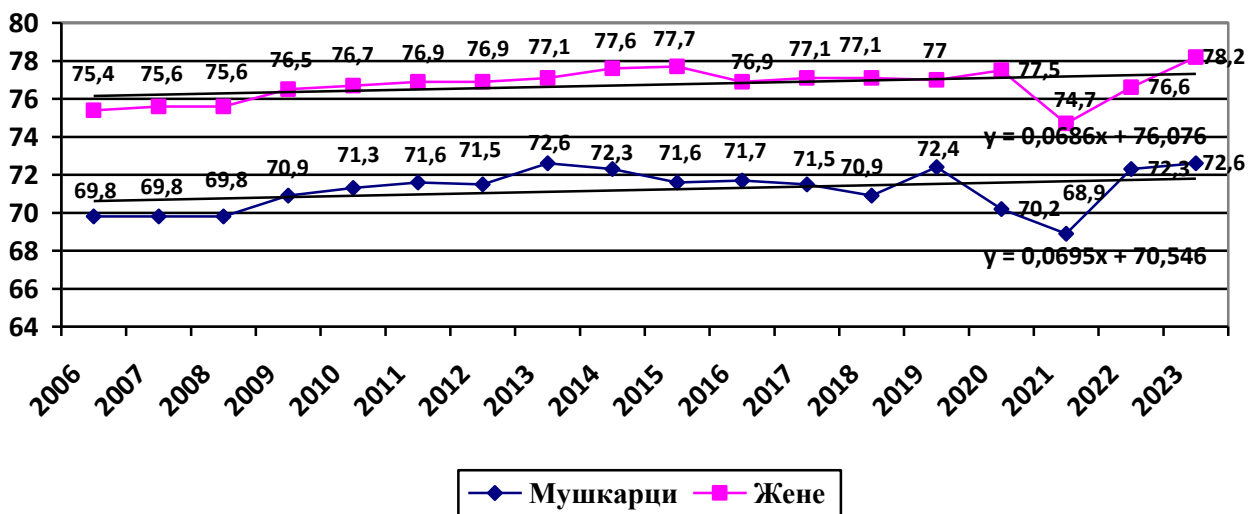
Индекс старења становништва (однос броја старих са 60 и више година: 52773 и младог становништва од 0 до 19 година: 34129) за територију Подунавског округа износи 154,6 што је показатељ израженог старења нације (индекс преко 40 је показатељ старења једне популације).

Када се посматра просечна старост становника у периоду од 2006. до 2023. године, уочава се повећање просечне старости становништва Подунавског округа за 3,8 година у односу на почетну годину посматрања (графикон бр. 2).

Графикон 2. Просечна старост становника Подунавског округа у периоду 2006-2023. године

Графикон 3. Очекивано трајање живота на рођењу код оба пола на територији Подунавског округа у периоду од 2006-2023. године

У посматраном периоду се уочава благо повећање очекиваног трајања живота код оба пола и то са 69,8 на 72,6 године код мушкараца, и са 75,4 на 78,2 година код жена

(графикон бр. 3). Пад вредности се приписује пандемији Ковид 19 која је изазвала повећане стопе умирања.

2.3. Виталне карактеристике

Виталне карактеристике Подунавског округа посматране су кроз природна кретања становништва и показатеље природног кретања становништва, односно рађање и умирање (наталитет и морталитет) (табела бр. 2).

Табела 2. Природно кретање становништва и показатељи природног кретања становништва Подунавског округа у 2023. години (Витални догађаји)

Рб.	ОКРУГ/ ОПШТИНА	*Број становника	Број живорођене деце у 2023. г.	Укупан број умрлих у 2023. г.	Број умрле одојчади у 2023.	Стопа наталитета	Стопа општег морталитета	Природ. прираштај	Стопа природног прираштаја	Стопа мортал. одојчади	Виталн и индекс
II	ПОДУНАВСКИ ОКРУГ	174545	1518	2654	7	8,70	15,21	-1136	-6,51	4,61	57,20
1.	Велика Плана	35215	274	589	1	7,78	16,73	-315	-8,95	3,65	46,52
2.	Смедерево	97513	907	1339	6	9,30	13,73	-432	-4,43	6,62	67,74
3.	Смедеревска Паланка	41817	337	726	0	8,06	17,36	-389	-9,30	0,00	46,42

*Подаци о броју становника преузети су из Процене за 2023. годину и из Публикације Витални догађаји у Републици Србији 2023. године

На територији Подунавског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2023. годину, бележи се ниска **стопа наталитета** од 8,70/1000 (мање од 15/1000), док **стопа општег морталитета** износи 17,36/1000. У периоду од 2006-2023. године, вредност стопе наталитета је опала са 9,2 на 8,7 живорођених на 1000 становника, док је вредност стопе општег морталитета порасла са 13,9 на 15,21 умрлих на 1000 становника, односно за 8,6%.

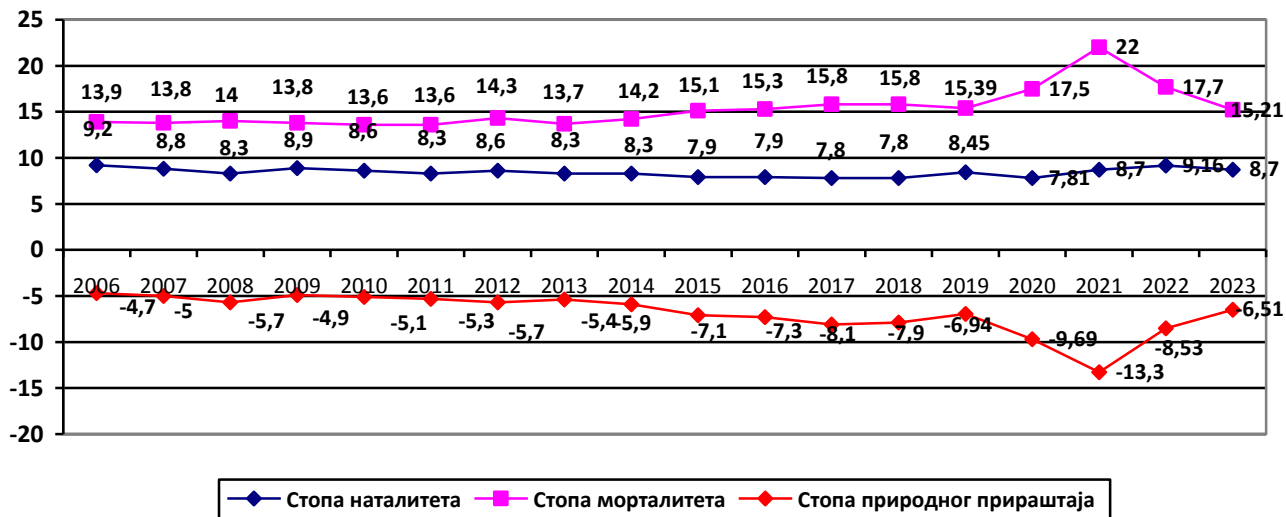
Поред наведених индикатора посматрани су још и веома важни витални показатељи, као што су стопа природног прираштаја, односно разлика између живорођених и умрлих на 1000 становника у 2023. години на територији Подунавског округа и витални индекс који представља рационалност природног прираштаја.

Стопе природног прираштаја у 2023. години на поменутој територији су веома ниске са негативним вредностима у свим општинама, где је забележено -9,3% у општини Смедеревска Паланка као најугроженијој у овом округу, са виталним индексом од 46,42%. Град Смедерево има најповољнији витални индекс, односно број живорођених у односу на 100 умрлих лица у 2023. години, и износи 67,74%, док на нивоу округа **витални индекс** износи 57,20%. Стопа природног прираштаја у периоду 2006-2023. године опала је са -4,7 на -6,51 (графикон бр. 4).

Графикон 4. Показатељи природног кретања становништва на територији Подунавског округа у периоду од 2006. до 2023. године.

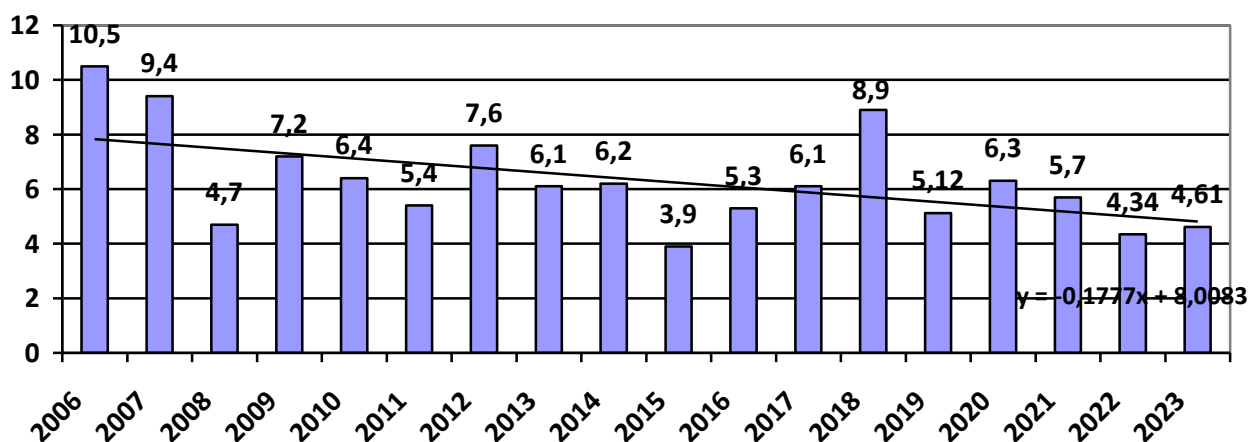
Стопа на 1000

Смртност одојчади као веома важан индикатор здравственог стања становништва представља важан показатељ доступности здравствене заштите, адекватности и квалитета пружених здравствених услуга као и нивоа социјално-економског развоја земље. Стопа морталитета одојчади у 2023. години, на територији Подунавског округа износи 4,61%. Кретање ове стопе у периоду од 2006-2023. године показује благо смањење вредности (линија тренда: $y = -0,777x + 8,0083$), што указује на стабилно стање у здравственом систему (графикон бр. 5).

Графикон 5. Стопа морталитета одојчади на територији Подунавског округа у периоду 2006-2023. године

Стопа на 1000

2.4. Социо-економски показатељи повезани са здрављем

Према подацима Републичког завода за статистику о броју запослених у Републици Србији **према општини пребивалишта**, (годишњи просек израчунат као

аритметичка средина броја запослених за свих 12 месеци 2023. године), на територији Подунавског округа, било је укупно 56678 запослених лица, што представља укупно 325 запослених на 1000 становника. Од укупног броја запослених, 24804 особа је женског пола или 43,76%.

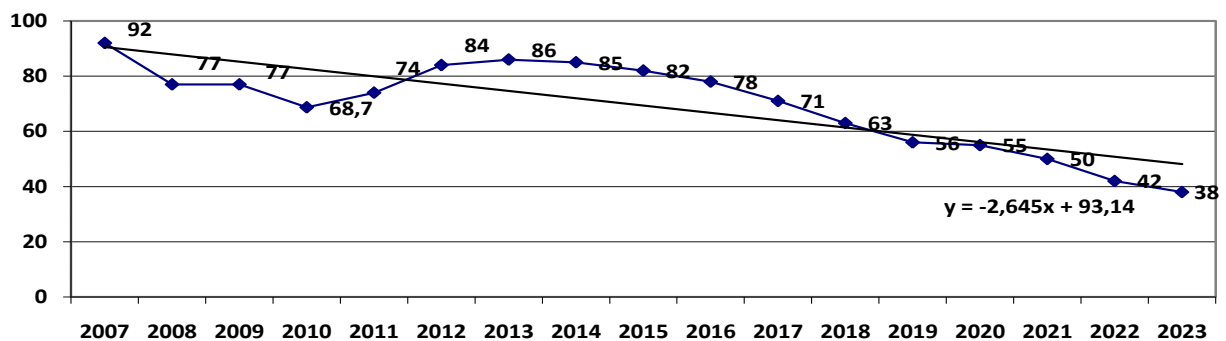
Према општини рада и према секторима делатности приказано, регистрованих запослених на територији Подунавског округа има 46568, и то 35116 запослених лица обавља рад у привредним друштвима, предузећима, установама, задругама и другим организацијама, 9940 је приватних предузетника (лица која самостално обављају делатност и запослени код њих) и 1512 је регистрованих индивидуалних пољопривредника. Као извор података о запосленима према општини рада служи Истраживање о регистрованој запослености засновано на комбиновању података Централног регистра обавезног социјалног осигурања и Статистичког пословног регистра.

У посматраном периоду на територији Подунавског округа, према последњим подацима Националне службе за запошљавање (децембар 2023. године), било је укупно 6554 незапослених лица, односно 38 лица нема запослење на 1000 становника. Од приказаног броја незапослених 3824 (58,3%) су жене.

За разлику од периода 2007-2010. године, када је стопа незапослености континуирано опадала, у следећем петогодишњем периоду од 2010-2015. године бележила је раст, а последњих десетак година стопа незапослености поново опада (графикон бр. 6). Тако, према званичним подацима Републичког завода за статистику стопа незапослености у периоду од 2007- 2023. године бележи тренд опадања.

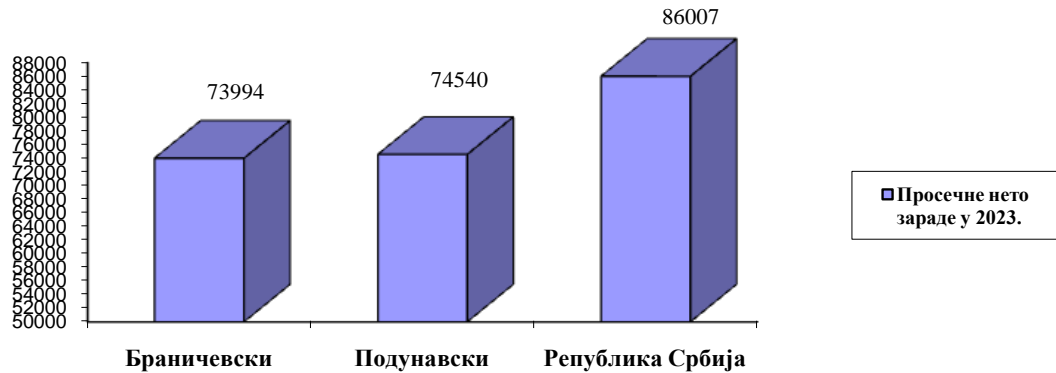
Графикон 6. Стопе незапослених у Подунавском округу у периоду од 2007. до 2023. године

Стопа на 1000

Просечна нето зарада на територији Подунавског округа у 2023. години (без пореза и доприноса, била је 74540 РСД, што представља 86,66% просечне нето зарада у Републици Србији (чија нето зарада износи 86007 РСД) (графикон бр. 7).

Графикон 7. Просечне нето зараде у Браничевском и Подунавском округу и Републици Србији изражене у РСД у 2023. години

III ОПШТИ ПОКАЗАТЕЉИ ЗДРАВСТВЕНОГ СТАЊА СТАНОВНИШТВА

Здравствено стање становништва, као предуслов укупног економског развоја друштва, представља мултидимензионалну карактеристику популације и условљено је низом фактора међу којима су индивидуално понашање, период раног раста и развоја, животна средина, социјално економски развој и активности здравствене службе.

Најчешће коришћени индикатори здравственог стања становништва су: општи морбидитет, морбидитет од одређених болести, морталитет, апсентизам и инвалидност.

3.1. Општи морбидитет

Општи морбидитет као индикатор здравственог стања становништва на територији Подунавског округа, у овој анализи, посматран је кроз *Извештаје о обољењима, стањима и повредама* на нивоу домова здравља посматраног округа.

3.1.1. Морбидитет на нивоу примарне здравствене заштите

Општи морбидитет на нивоу домова здравља Подунавског округа посматран је у оквиру служби за здравствену заштиту: мале и предшколске деце, школске деце, жена, медицине рада, опште медицине и стоматологије.

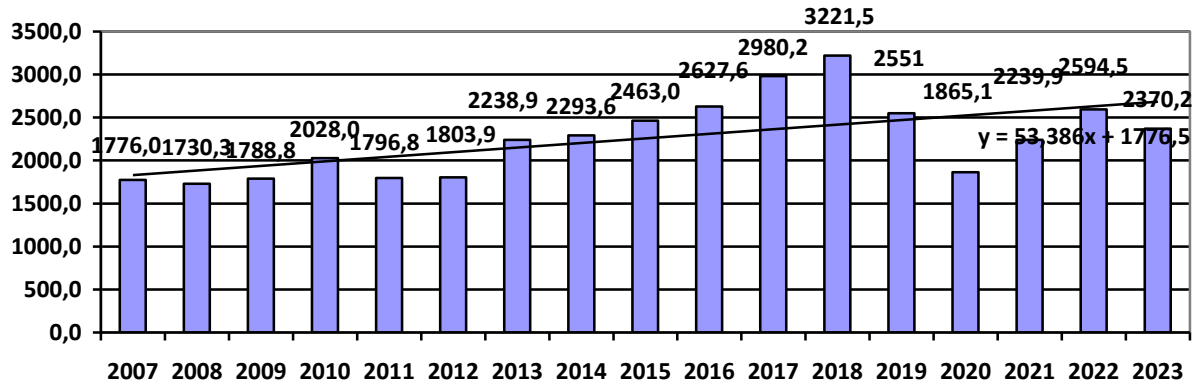
У 2023. години на нивоу свих домова здравља Подунавског округа регистровано је у поменутиим службама, без стоматологије, укупно 413704 обољења, са општом стопом морбидитета од 2370,19%. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу округа (174545 становника), може се закључити да у просеку на сваког становника долазе по 2,4 обољења.

Општа стопа морбидитета је у посматраном периоду, од 2007-2023. године имала континуирани тренд пораста и то у периоду од 2012. до 2018. израженији. У 2020. години се бележи пад стопе морбидитета, што се може приписати падом коришћења здравствене заштите због прописаних противепидемијских мера за сузбијање пандемије изазване вирусом SARS-Cov-2 (графикон бр. 8).

Графикон 8. Општа стопа морбидитета у примарној здравственој заштити на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

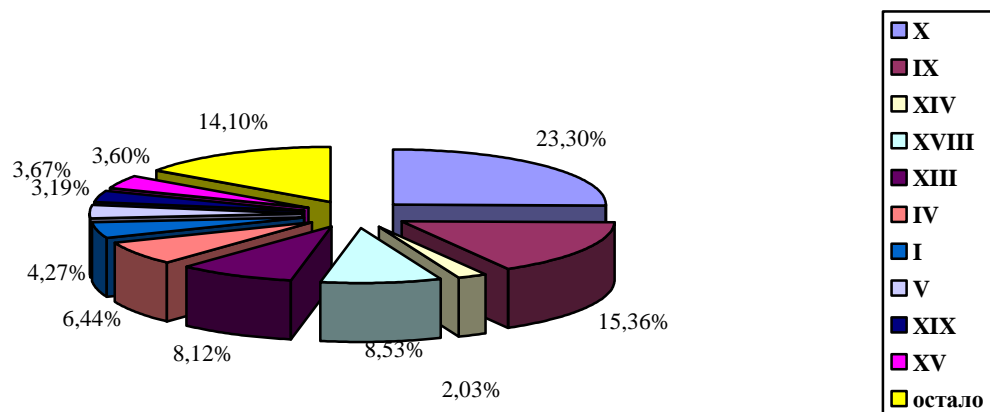
Стопа на 1000

Десет водећих група обољења по 10 МКБ у Подунавском округу, регистроване на нивоу примарне здравствене заштите у 2023. години, (графикон бр. 9), биле су:

1. Болести система за дисање (X група) (23,30%),
2. Болести система крвотока (IX група) (15,36%),
3. Болести мокраћно-полног система (XIV група) (10,14%),
4. Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази (XVIII група) (8,53%),
5. Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива (XIII група) (8,12%),
6. Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма (IV група) (6,44%),
7. Заразне и паразитарне болести (I група) (4,27%)
8. Душевни поремећаји и поремећаји понашања (V група) (3,67%),
9. Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора (XIX група) (3,19%),
10. Болести ока и припојака ока (VII група) (2,82%).

Графикон 9. Десет најчешћих група обољења по МКБ 10 регистрованих у Домовима здравља Подунавског округа 2023. године

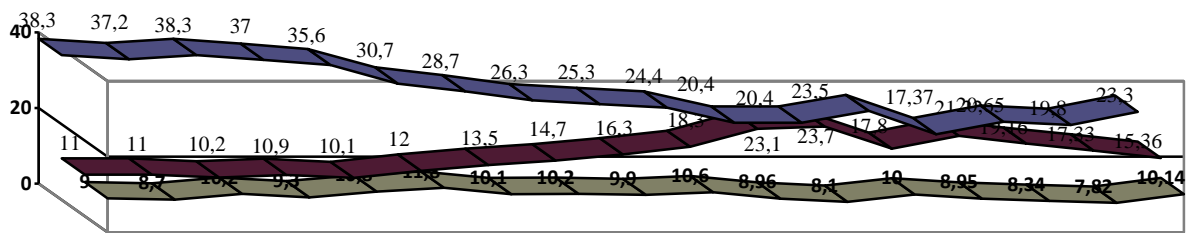
Анализирајући морбидитет, односно обољења регистрована у службама домова здравља Подунавског округа у 2023. години, може се рећи да прво место ове године

заузимају Болести система за дисање, а друго место заузимају Болести система крвотока, као и 2022. године (графикон бр. 10). Примећено је да у периоду од 2007-2023. године учешће болести система за дисање опада, док остале две водеће групе болести, Болести система крвотока и мокраћно-полног система полако расте.

Графикон 10. Учешће водећих група болести у општем морбидитету у примарној здравственој заштити у Подунавском округу у периоду 2007-2023. године

%

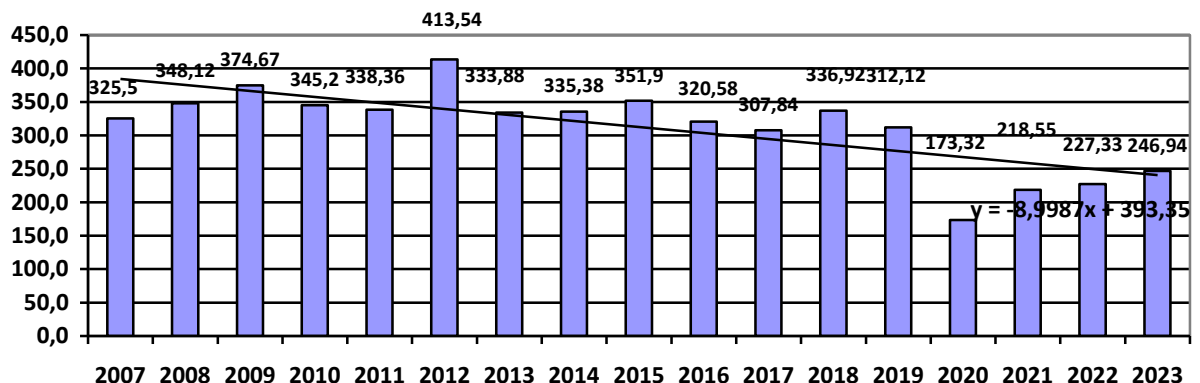

■ Болести система за дисање X ■ Болести система крвотока IX □ Болести мокраћно-полног система XIV

У 2023. години на нивоу свих домова здравља Подунавског округа регистровано је у стоматолошкој здравственој заштити, укупно 43103 обољења, са општом стопом морбидитета од 246,94‰. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу округа (174545 становника), може се закључити да у просеку на сваког становника долазе по 0,25 обољења (графикон бр 11).

Графикон 11. Општа стопа морбидитета у стоматолошкој здравственој заштити на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

Стопа на 1000

Општа стопа морбидитета у области стоматологије је у посматраном периоду, од 2007-2023. године имала континуирани тренд пада и то од 2012. израженији. У 2020. години се бележи израженији пад стопе морбидитета, што се може приписати падом коришћења здравствене заштите због прописаних противепидемијских мера за сузбијање пандемије изазване вирусом SARS-Cov-2.

3.1.2. Заразне болести

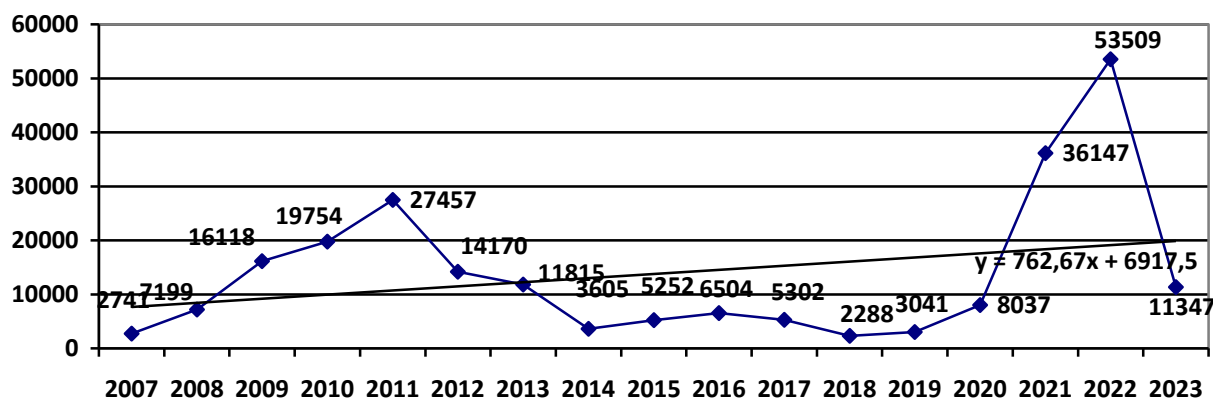
На територији Браничевског и Подунавског управног округа у 2023. години пријављено је укупно 42628 оболелих особа од заразних болести и 57 умрлих од заразних болести (55 смртних исхода од инфекције SARS CoV2 вирусом). Стопа инциденције за 2023. годину за оба округа је 12790,98 на 100.000 становника (табела 3).

Табела 3. Број оболелих од заразних болести и инциденција на 100.000 становника, на територији Браничевског и Подунавског управног округа, у периоду 2019-2023. година

Год.	Браничевски округ		Подунавски округ		укупно	
	Број приј.	Инц/100000	Број приј.	Инц/100000	Број приј.	Инц/100000
2019.	9 595	5714,0	3 039	1 625,1	12 634	3 559,9
2020.	10 453	6310,9	8037	4344,5	18 490	5 273,4
2021.	19089	11706,9	36145	19762,7	55234	15 965,7
2022.	45969	28 718,1	53509	29 661,3	99478	29 217,8
2023.	31281	19916,09	11347	6439,77	42628	12 790,98

Према годишњем Извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Подунавског округа у 2023. години, пријављено је укупно 11347 оболелих лица. Број пријављених лица варира из године у годину у зависности од епидемиолошке ситуације, највећи је забележен 2011. године, али се у периоду 2012-2018. године уочава опадајућа линија тренда (графикон бр. 12). Поновни скок броја пријављених се бележи у 2021. и 2022. години као последица појаве новог подтипа корона вируса, SARS Cov 2 и болести назване КОВИД 19 и појачаног пријављивања свих заразних обољења. Важно је напоменути да се од 2018. године примењује нови Правилник о пријављивању заразних болести и посебних здравствених питања, којим се примењује нови начин пријављивања заразних болести, односно смањен је број обољења која подлежу обавезној пријави у односу на ранији период.

Графикон 12. Број пријављених лица од заразних и паразитарних обољења на територији Подунавског у периоду 2007-2023. године

Водеће место међу пријављеним заразним болестима за територију посматраног округа заузимају: инфлуенца, ковид 19 и морбили (мале богиње) (табела бр. 4). У току 2023. године на територији Подунавског округа осим епидемије оболевања особа од инфекција Корона вирусом, регистрована је и једна епидемија морбила у Смедереву.

Болести које се могу спречити имунизацијом доминирају са 99,6% у односу на укупан број оболелих од заразних болести на територији Подунавског округа. Осим оболелих од инфлуенце и ковид инфекције било је оболелих од малиг богиња и великог кашља које се могу спречити имунизацијом.

Учесталост заразних болести у Подунавском округу, у 2023. години, приказана је у табели број 4.

Табела 4. Регистроване заразне болести на територији Подунавског округа у 2023. години

Ранг	ОБОЉЕЊЕ	Број оболелих у 2023. години	Индекс
1.	<i>INFLUENZA, virus non identificatum</i>	6149	54,19
2.	<i>COVID 19 virus identifikovan</i>	5106	45,00
3.	<i>Morbilli</i>	37	0,33
4.	<i>Pertussis per Bordetellam pertussis</i>	9	0,08
5.	<i>Enterocolitis per Clostridium difficile</i>	9	0,08
6.	<i>Ostalo</i>	37	0,33
СВЕГА		11347	100,00

Проблем који је постојао од раније, а односи се на пријављивање заразних болести, у 2023. години је значајно смањен, јер запажа се боље пријављивање заразних болести и боља сарадња са државним и приватним здравственим сектором у надзору над заразним болестима. Квалитет презентованих података је дискутабилан, због непознатог степена подпријављивања оболелих и умрлих од Covid 19, а и осталих заразних болести, услед великих административних захтева, великог оптерећења недовољног броја запослених. Такође, квалитету података допринео је информациони систем Сервис јавног здравља који се током 2023. године мењао како су се уочавале несавршености, а који и након две године од стране појединих лекара и установа није усвојен као обавезан.

У 2023. години, у Браничевском и Подунавском управном округу, од последица акутних заразних болести умрло је 57 особа. Стопа морталитета је износила 17,10 на 100.000 становника, што је значајно нижа стопа у односу на претходне три епидемијске године (табела бр. 5).

На територији Подунавског округа било је 9 смртних исхода од заразних болести и то 7 од инфекције Корона вирусом (1 у општини Велика Плана, 5 на територији општине Смедерево и 1 у општини Смедеревска Паланка) и по један од Грознице западног Нила и пнеумококног менингитиса у општини Смедерево.

Табела 5. Број умрлих и стопа морталитета од заразних болести на 100.000 становника, на територији Браничевског и Подунавског управног округа, у периоду 2019-2023. године

Год.	Браничевски округ		Подунавски округ		укупно	
	Број умрлих	Стопа морт.	Број умрлих	Стопа морт.	Број умрлих	Стопа морт.
2019.	6	3,6	4	2,1	10	2,82
2020.	118	71,2	62	33,5	180	51,3
2021.	303	185,8	31	18,04	334	96,5
2022.	242	151,2	88	48,8	330	96,9
2023.	48	30,56	9	5,10	57	17,10

Према закључцима изнетим у Извештају о контроли и праћењу кретања заразних и паразитарних болести, епидемиолошка ситуација заразних болести на територији Подунавског округа у 2023. години је неповољна.

3.1.3 Хронична незаразна обољења

Хронична незаразна обољења као болести савременог доба, у сталном су порасту. Законски подлежу обавезној пријави и одјави према Правилнику о обрасцу регистра и начину његовог вођења, обрасцу пријаве и поступку пријављивања и одјављивања одређених болести („Сл. гласник РС”, бр. 2/1980, 42/1986, 109/2016 и 20/2019). У хронична незаразна обољења спадају: рак и леукемија, ендемска нефропатија, психозе, шећерна болест, реуматска грозница, прогресивно мишићне дистрофије, хемофилија, хронична инсуфицијенција бубрега, наркоманија, коронарне болести срца и опструктивне болести плућа, а поред ових у протеклом периоду од доношења поменутог Правилника, била су праћена у појединим општинама и следећа обољења: церебрална парализа, мултипла склероза и цистична фиброза.

Проблем који је присутан када су поменуте болести у питању у нашој средини је нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног тако и приватног сектора. Стога подаци у постојећим регистрима оболелих од хроничних незаразних болести указују само на величину проблема.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац, мора се нагласити да је у 2023. години, број регистрованих хроничних незаразних обољења приказан као збир приспелих пријава/одјава ових болести из здравствених установа и констатованих дијагноза из Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести, било да су оне основни или пратећи узрок смрти. Зато дајемо приказ регистрованих хроничних незаразних обољења у 2023. години са територије Подунавског округа из ова два извора података (Табела бр. 6).

Табела 6. Приказ броја регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Подунавског округа у 2023. години

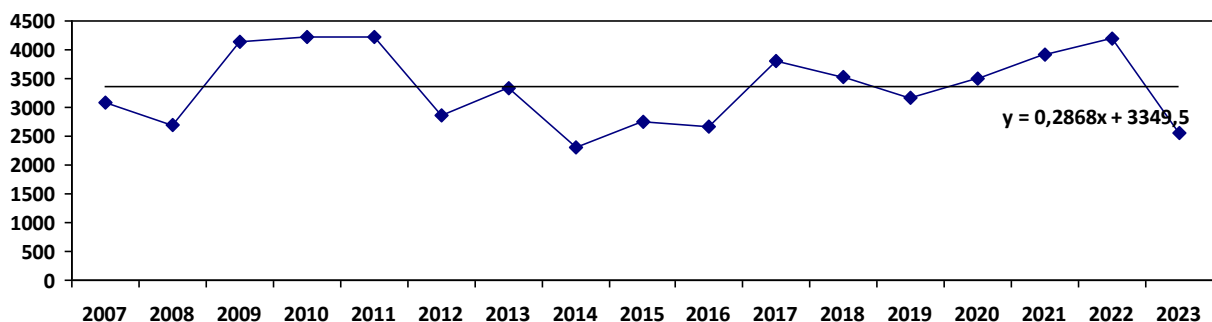
Регистрована хронична незаразна обољења	Извор података		Укупно
	Пријаве из здравствених установа*	Образац Потврда о смрти	
Рак и леукемија**	1027	495	1522
Ендемска нефропатија	0	0	0
Психозе	0	0	0
Шећерна болест	393	0	393
Реуматска грозница	0	0	0
Прогресивно мишићне дистрофије	0	0	0
Хемофилија	0	0	0
Хронична инсуфици.бубрега	14	4	18
Наркоманија	0	0	0
Акутни коронарни синдром*	612	0	612
Опструктивне болести плућа	11	0	11
Мултипла склероза	0	1	1
Систична фиброза	0	0	0
Дечија церебрална парализа	0	1	1
СВЕГА	2057	501	2558

*Збир пријава достављених из здравствених установа и добијени подаци са одељења епидемиологије

**За рак и леукемије приказани подаци из пријава односе се на претходну годину (2023. годину)

Анализирајући посматране болести, може се рећи да су, на територији Подунавског округа, најчешћа хронична незаразна обољења: малигне болести, акутни коронарни синдром и шећерна болест. Број регистрованих хроничних незаразних обољења у посматраном периоду 2007-2023. године варира, али се ипак уочава тренд пораста броја регистрованих лица (графикон бр. 13).

Графикон 13. Број регистрованих хроничних незаразних обољења на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

Обзиром да малигна обољења, због посебног социомедицинског значаја захтевају посебну пажњу, на овом месту ћемо приказати број оболелих особа и сирову стопу инциденце од ове болести према полу (број новооболелих М/број мушког становништва*1000 и број новооболелих Ж/број женског становништва*1000) на територији Подунавског округа у 2023. години (Табела 5).

Подаци за оболеле од малигних болести (рак и леукемија) преузети су из Националног регистра за рак (Кан Рег 4) које прикупља Центар за контролу болести Завода за јавно здравље Пожаревац из здравствених установа на територији Браничевског и Подунавског округа. Наглашавамо да су последње званичне стопе инциденце оболелих од малигних болести, након што су прикупљени подаци употпуњени од стране Института за јавно здравље Србије, пријавама из здравствених установа са територије целе републике, из 2022. године, и приказујемо их у табели број 7.

Код пријављивања оболелих од малигних болести присутан је проблем подрегистрације, тј. нередовно пријављивање и одјављивање истих, како од стране државног, тако и приватног сектора.

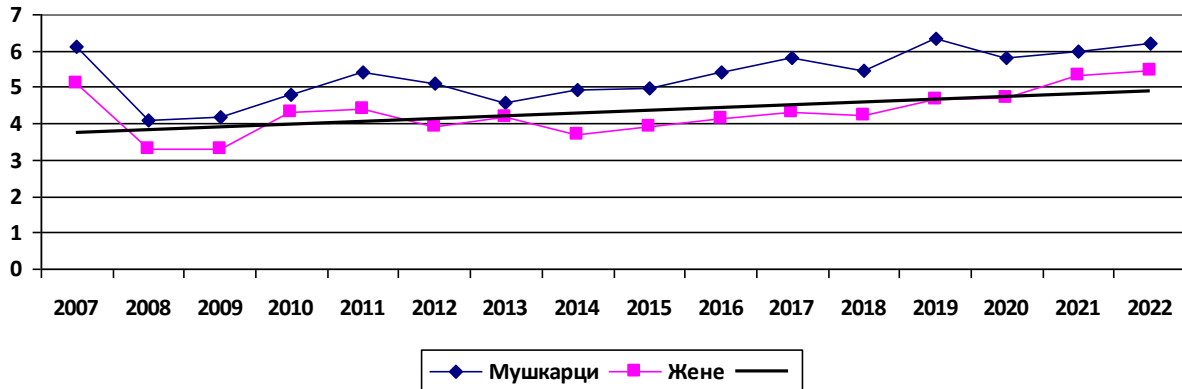
Табела 7. Приказ броја оболелих од малигних болести по полу и по општинама на територији Подунавског округа у 2022. години

Територија	Мушки пол		Женски пол	
	број оболелих	стопа инциденце	број оболелих	стопа инциденце
Велика Плана	112	6,35	112	6,26
Смедерево	305	6,28	263	5,26
Смедеревска Паланка	123	5,88	112	5,21
Подунавски округ	540	6,20	487	5,47

Посматрајући број оболелих од малигних болести према полу, уочава се да на нивоу Подунавског округа, мушкарци чешће оболевају од малигних обољења. Анализирајући период од 2007-2022. године уочава се пораст вредности стопе инциденце од малигних болести код оба пола. У поређењу са претходном годином, стопа инциденце код оба пола је у благом порасту (графикон бр. 14).

Графикон 14. Стопа инциденце од малигнух болести по полу на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2022. године

Стопа на 1000

На основу броја пријава из здравствених установа, које су достављене у Одељење за превенцију и контролу незаразних болести Завода за јавно здравље Пожаревац, у току 2023. године, укупан број новооболелих од шећерне болести по полу и по општинама Подунавског округа приказали смо у табели број 8.

Табела 8. Приказ броја оболелих од шећерне болести по полу и по општинама на територији Подунавског округа у 2023. години

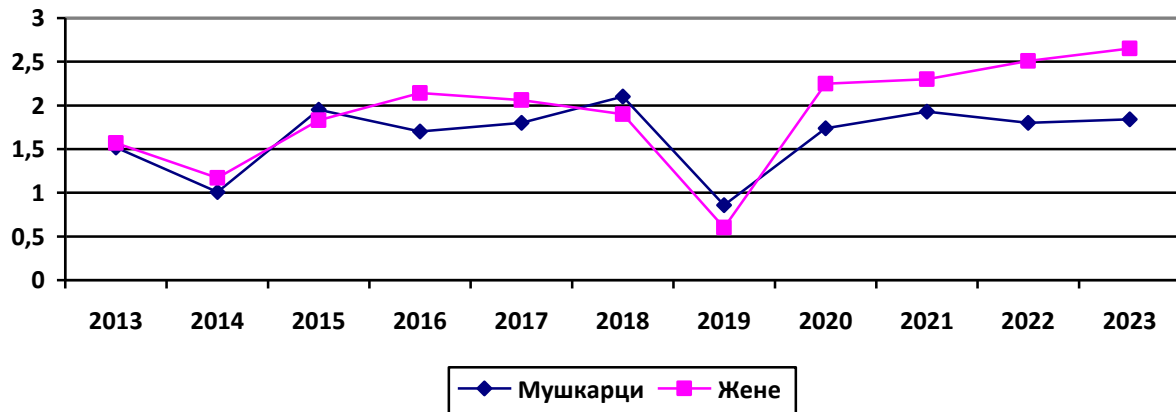
Територија	Мушки пол		Женски пол	
	број оболелих	стопа инциденце	број оболелих	стопа инциденце
Велика Плана	38	2,17	53	2,99
Смедерево	83	1,72	125	2,53
Смедеревска Паланка	38	1,84	56	2,64
Подунавски округ	159	1,84	234	2,65

Посматрајући број оболелих од шећерне болести према полу, на нивоу округа, у 2023. години, уочава се да у све три општине жене чешће оболевале од шећерне болести.

Стопа инциденце од шећерне болести у периоду од 2013-2023. године показује тренд пораста, нарочито код женског пола (графикон бр. 15), пад ове стопе у 2019. години говори о подрегистрацији новооболелих од шећерне болести, а скок вредности следеће године је резултат накнадне појачане активности регистровању овог оболлења.

**Графикон 15. Стопа инциденце од шећерне болести по полу на територији
Подунавског округа у периоду од 2013-2023. године**

Стопа на 1000

3.1.4. Апсентизам и инвалидност

Апсентизам, односно привремена одсутност са посла, као и инвалидност, односно свако ограничење или немогућност због недостатка, обављања неке активности на начин који се сматра нормалним за људско биће су веома важни показатељи здравственог стања становништва. Недостатак је објективна појава и може се доказати медицинским дијагностичким поступком, док је инвалидност релативна и зависи од врсте и степена оштећења као и од посла којим се особа бави, односно вештина које су јој у послу потребне. Анализа ових показатеља је веома важна за здравствену службу како би благовремено предузела мере специфичне превенције на нивоу примарне превенције као и мере лечења и рехабилитације оболелих лица.

Према подацима са којима располаже Завод за јавно здравље Пожаревац из Извештаја о привременој неспособности – спречености за рад у току 2023. године на територији Подунавског округа регистровано је укупно 44752 случаја апсентизма са 1023898 дана одсуствовања са посла. У поређењу са претходном годином, број случајева апсентизма је мањи за 9,46%; а број дана одсуствовања са посла је за 5,6% мањи у односу на претходну годину (табела бр. 9).

**Табела 9. Приказ привремене неспособности-спречености за рад на територији
Подунавског округа у 2023. години**

Ред. бр.	Узрок неспособности/спречености за рад	Број случајева	Број дана	Стопа
1	Болести и повреде ван рада	37768	695659	81,10
2	Повреде на раду	668	32138	1,43
3	Трудноћа и порођај	959	245576	2,06
4	Нега члана породице	5357	50525	11,50
СВЕГА		44752	1023898	96,10

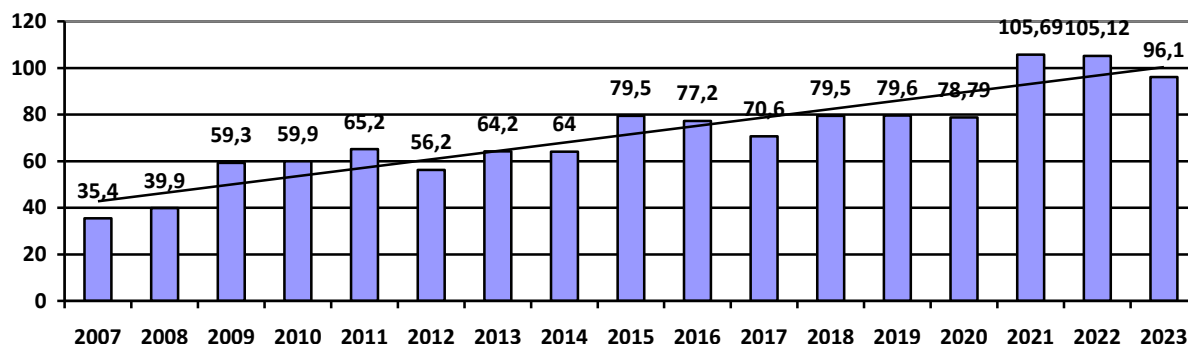
Резултати анализе привремене спречености за рад у Подунавском округу показују да је највећи број поменутих случајева као и највећи број дана одсуствања са посла у

2023. години био због болести и повреда ван рада. На територији Подунавског округа, стопа апсентизма, односно неспособности/спречености за рад у 2023. години, износи 96,10 на 100 запослених радника (процењени број радника за Подунавски округ према општини рада и Републичком заводу за статистику износи 46568 радника). У посматраном периоду, од 2007-2023. године, стопа апсентизма је значајно порасла у последње три године као последица пандемије вирусом SARS-CoV2 (гафикон број 16).

Графикон 16. Стопа апсентизма на територији Подунавског округа у периоду 2007-2023. године

Стопа на 100

На основу приказаних резултата може се рећи да је инвалидност и апсентизам проблем са којим се суочавају све општине Подунавског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва.

3.2. Болнички морбидитет

Болнички морбидитет, као веома важан показатељ здравственог стања становништва на територији Подунавског округа посматран је кроз Извештаје о хоспитализацији болнички лечених лица.

На територији Подунавског округа стационарну здравствену заштиту становништву обезбеђују Општа болница „Свети Лука” Смедерево и Општа болница „Стефан Високи” Смедеревска Паланка.

Болничко лечење на територији Подунавског округа у 2023. години, са укупним бројем здравствених радника (лекара и медицинских сестара/техничара), капацитетом, оптерећеношћу, заузетосту и просечном дужином лечења приказано је у табели број 10.

Табела 10. Стационарно лечење на територији Подунавског округа у 2023. години

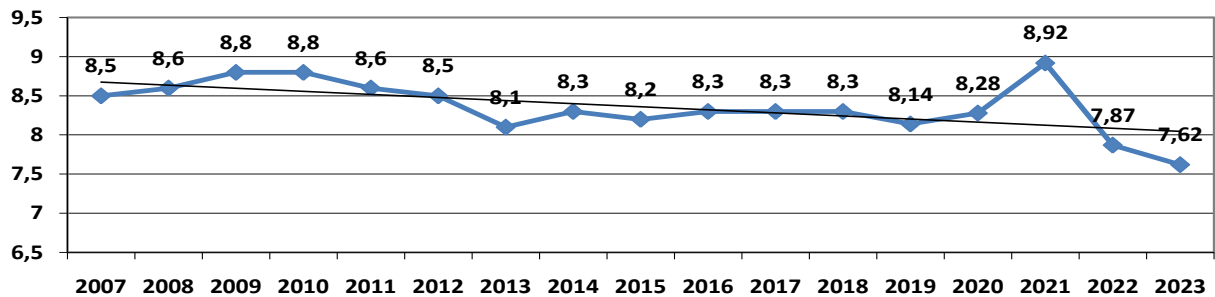
ОКРУГ	Општа болница	Број запослених*			Број постеља	Број лечених	Број б.о. дана	Просечна дужина лечења	Заузет. постеља у %	Број умрлих
		Укуп	Лекара	Технич.						
Подунавски	Смедерево	624	144	480	399	8083	63551	7,86	43,64	457
	См.Паланка	496	103	393	300	6153	44959	7,31	41,06	519
	Свега	1120	247	873	699	14236	108510	7,62	42,53	976

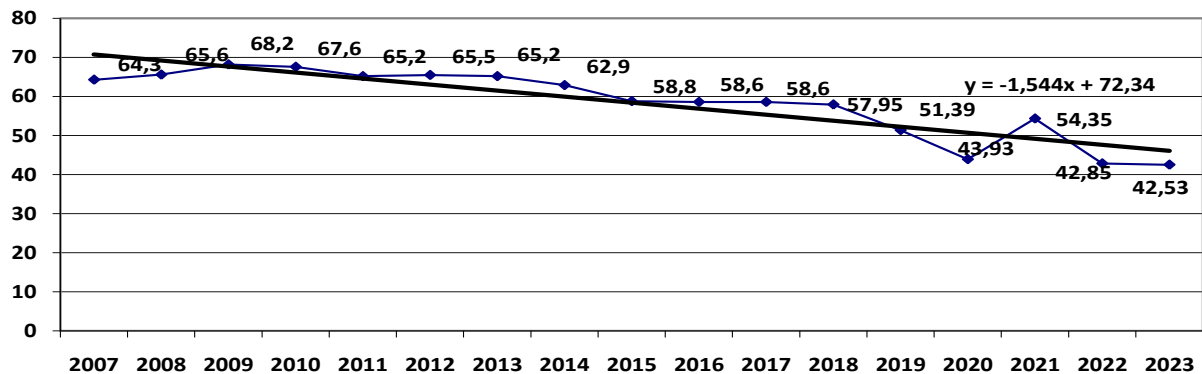
* Приказани број запослених подразумева само лекаре и техничаре без осталих здравствених радника (фармацеута), сарадника и немедицинског особља.

На основу података у периоду од 2007. до 2023. године уочавамо да просечна дужина лечења у болницама Подунавског округа опада, као и просечна заузетост постеља у процентима (графикон број 17 и 18).

Графикон 17. Просечна дужина лечења у болницама Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

Графикон 18. Просечна заузетост постеља у процентима у болницама Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

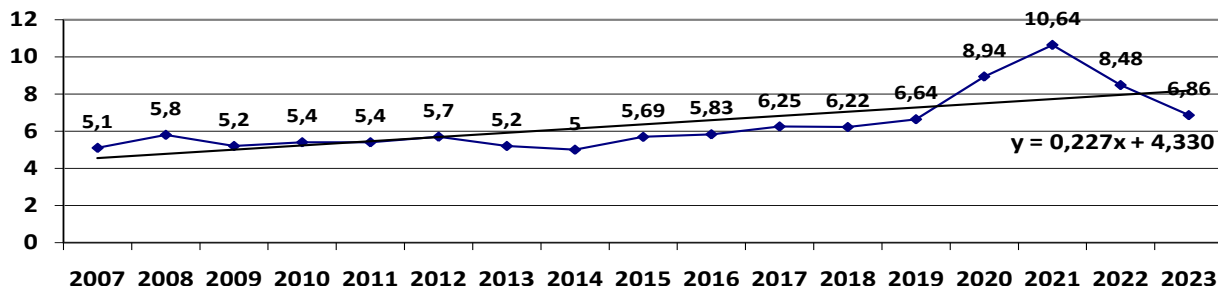
Просечна заузетост постеља у болницама на територији Подунавског округа опада од 2014. године све израженије. Томе су допринела друштвене околности као што је Одлука Владе о забрани запошљавања и дефицит кључних специјалистичких кадрова, развој приватне праксе, одлив здравствених радника у иностранство, а у последње три посматране године и пандемија нове заразне болести изазване вирусом SARS CoV-2.

У посматраном периоду вредност стопе леталитета у болницама Подунавског округа показује растући тренд, нарочито у последњим годинама посматрања (графикон број 19). У односу 2019. годину, годину пре КОВИД 19 пандемије, у 2021. години стопа леталитета је порасла чак за 60%, што је директна последица оболевања и умирања од нове болести КОВИД 19, а 2022. године за 27,7%. У 2023. години, стопа леталитета износи 6,86 на 100 лечних, што је приближно вредности ове стопе пре пандемије.

Графикон 19. Стопа леталитета у болницама Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

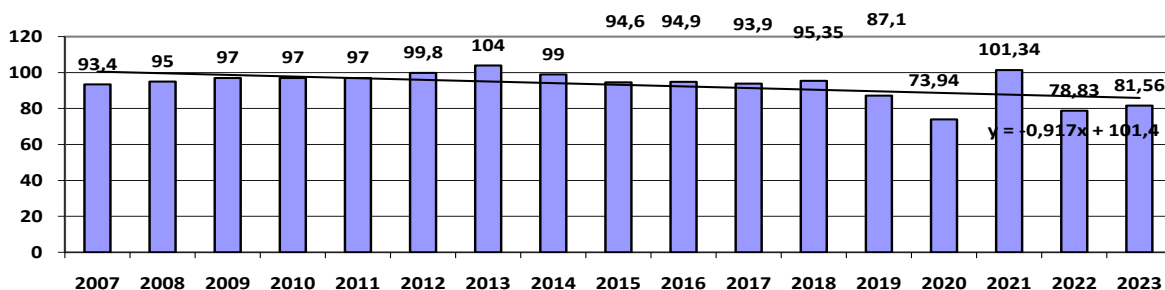
Стопа на 100

Према добијеним резултатима у 2023. години, на нивоу Подунавског округа, за две болнице, стопа хоспитализације је износила 81,56 на 1000 становника. Стопа хоспитализације у 2023. години у Општој болници Смедерево била је 60,89 хоспитализованих на 1000 становника (становништво општина Смедерево и Велика Плана), а у Општој болници Смедеревска Паланка стопа хоспитализације износила је 147,14 болнички лечених лица на 1000 становника (становништво општине Смедеревска Паланка). Стопа хоспитализације је у посматраном периоду од 2007-2023. године опала за 12,7%. Стопа хоспитализације је од 2007-2013. године континуирано расла, да би од 2014. до 2019. године опадала, док је у 2020. години забележан драстичнији пад у стопи хоспитализације на 73,94 лечених на 1000 становника као директна последица предузетих мера за сузбијање заразне болести КОВИД 19 (графикон број 20). У 2021. години, стопа хоспитализације бележи скок вредности на 101,34. По завршетку пандемије, у 2022. и 2023. години стопа хоспитализације опет пада на око 80 хоспитализованих на 1000 становника.

Графикон 20. Стопа хоспитализације на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

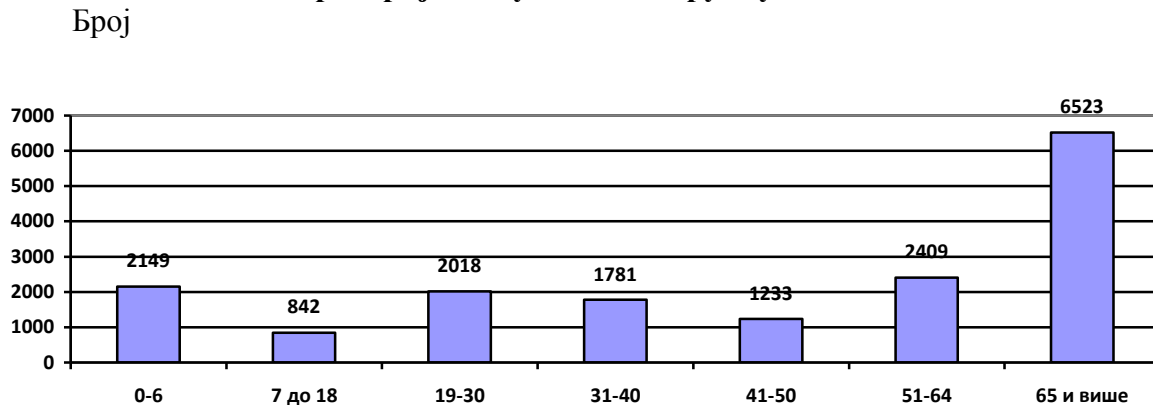
Стопа на 1000

У 2023. години у болницама Подунавског округа било је укупно 16539 хоспитализација или епизода лечења, од тога 42,15% се односе на мушки, а 57,85% на женски пол. Анализирајући старосну структуру стационарно лечених лица у 2023. години, у општим болницама Подунавског округа, може се рећи да од укупног броја лечених највећи проценат, како у Општој болници Смедерево тако и Општој болници

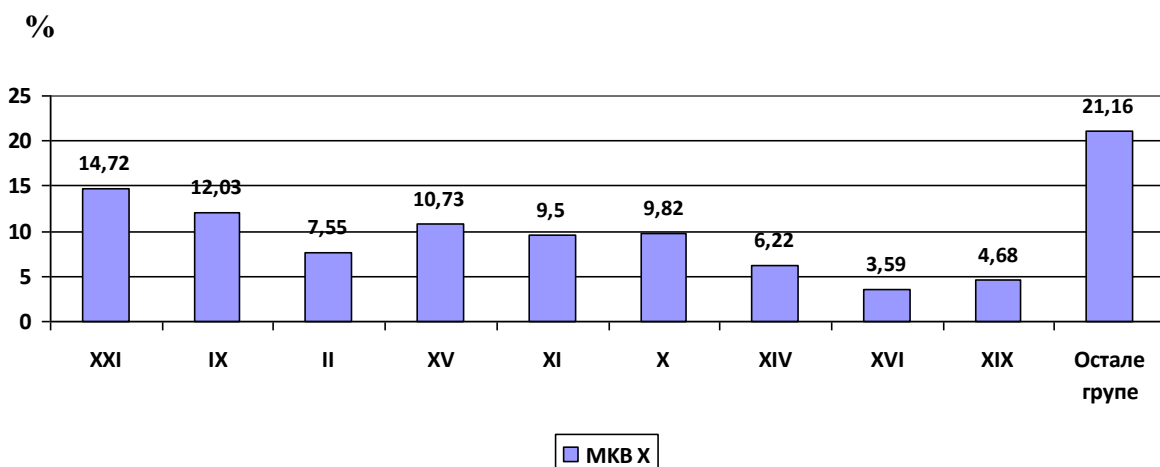
Смедеревска Паланка, припада особама са 65 и више година, а на нивоу округа овај проценат износи 37,35% од укупног броја свих лечених. Најмањи проценат од укупног броја лечених, на нивоу Подунавског округа, припада категорији становништва од 7 до 18 година (4,59%). Број лечених лица појединих добних групација у стационарним установама на територији Подунавског округа приказан је на графикону бр. 21.

Графикон 21. Број лечених по добним групама у стационарним установама на територији Подунавског округа у 2023. години

Према основном разлогу хоспитализације, резултати анализе показују да је у 2023. години највећи број лица на територији Подунавског округа био хоспитализован због фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (XXI група) са 14,72%, други узрок хоспитализације су биле Болести система крвотока (IX група) (12,03%), док Болести система за дисање (X група болести према МКБ) у обиму од 9,82% као разлог хоспитализације, заузимају треће место (графикон 22).

Графикон 22. Најчешћи разлози хоспитализације на територији Подунавског округа по групама болести МКБ 10 у 2023. години

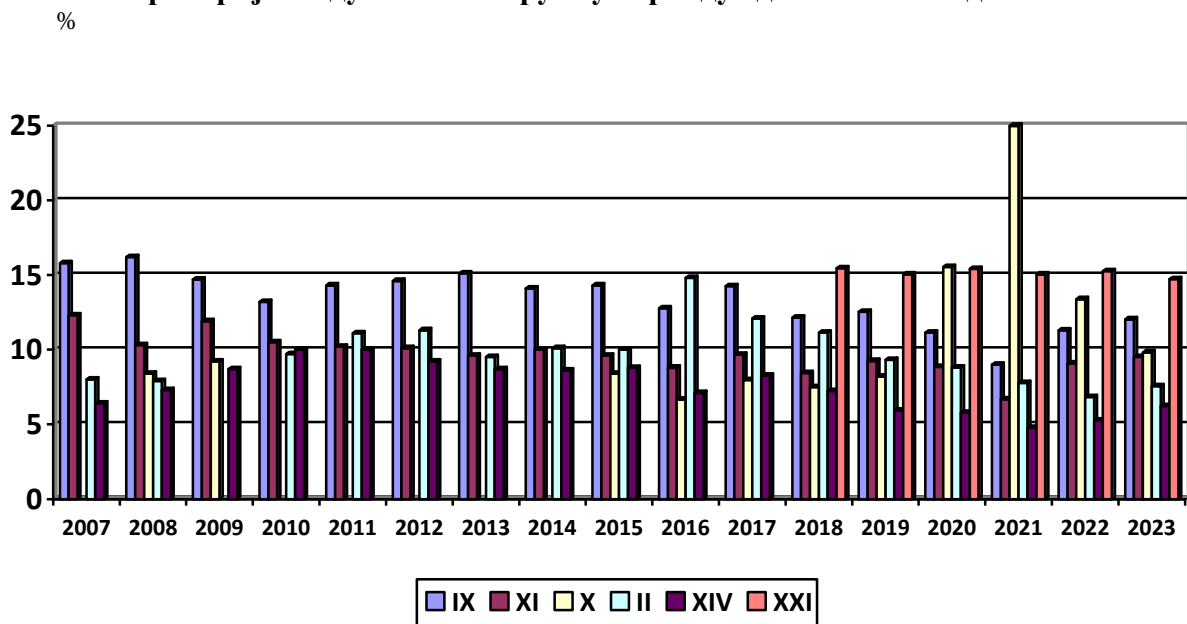

Две групе болести, IX и II, биле су водеће на територији Подунавског округа од 2007-2019. године, при чему су тумори (II група) 2016. године били на првом месту (графикон бр. 23). Од 2020. године, због пандемије болести КОВИД 19, група Болести система за дисање (X група) избија на прво место. У посматраном периоду, од 2007-2023. године, уочавамо да учешће оболелих од болести система крвотока (IX група) и система за варење (XIV) опада, док учешће тумора и болести система мокраћно-полног система

расте. У првих пет група обољења, група болести система за дисање се јавља 2008. и 2009. године, одржава се на петом месту, а затим због пандемије болести КОВИД 19 избија у први план. У последњих шест година посматрања, у структури водећих група болести на прво и друго место избија група XXI, Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом. Наиме, у пракси дошло до промене приликом одређивања основног узрока хоспитализације и омогућено је у систему евидентирања, да шифра Z51.1 хемотерапијска сеанса и Z76.3 здрава особа као пратилац болесника, буду основни узрок хоспитализације приликом отварања историје болести.

Графикон 23. Учешће водећих група болести у болничком морбидитету болница на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

Приказ водећих група болести у општим болницама Подунавског округа у табели број 11. показује да група Болести система за дисање заузима прво место у ОБ Смедеревска Паланка, док у ОБ Смедерево прво место заузима група XXI, Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом.

Болести система крвотока заузимају треће место у обе опште болнице Подунавског округа, у Општој болници Смедеревска Паланка са 13,83% од укупног броја лечених, а у ОБ Смедерево са учешћем од 10,65%. Болести система крвотока и тумори биле су водеће у обе болнице пре КОВИД 19 пандемије. У 2023. години група Тумори (II група болести) заузима четврто место у ОБ Смедерево са 10,34% учешћа, а у ОБ Смедеревска Паланка седмо место са 3,89% учешћа.

Болести система за варење, XI група болести је следећа група болести по заступљености у обе болнице Подунавског округа (ОБ Смедерево 9,71% и ОБ Смедеревска Паланка 9,23%).

Табела 11. Приказ водећих група болести у болницама Подунавског округа у 2023. години

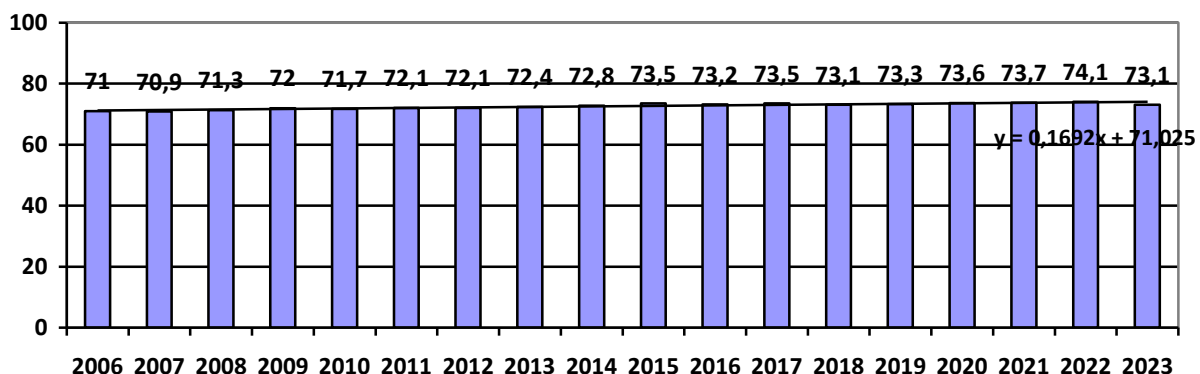
Ред бр.	ОКРУГ	ОПШТА БОЛНИЦА	ГРУПА БОЛЕСТИ ПО МКБ-10	БРОЈ ХОСПИТАЛИЗАЦИЈА	% ОД УКУПНОГ БРОЈА ЛЕЧЕНИХ
	Подунавски	СМЕДЕРЕВО	XXI	1442	15,36
			XV	1170	12,46
			IX	1000	10,65
			II	971	10,34
			XI	912	9,71
		СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА	X	1056	14,77
			XXI	992	13,88
			IX	989	13,83
			XI	660	9,23
			XV	605	8,46

Морталитет

Подаци са којима смо израчунавали Морталитет, као веома важан индикатор здравственог стања становништва и који припада показатељима „негативног” здравља, односно показатељима смртности у популацији, односе се на последње доступне податке из 2023. године.

Анализа морталитета за 2023. годину на територији Подунавског округа је показала да просечно трајање живота на поменутој територији износи 73,1 годину (графикон бр. 24). У односу на почетну годину посматрања, просечни животни век на територији Подунавског округа се повећао за 2,1 годину.

Графикон 24. Просечно трајање живота на територији Подунавског округа у периоду од 2006-2023. године

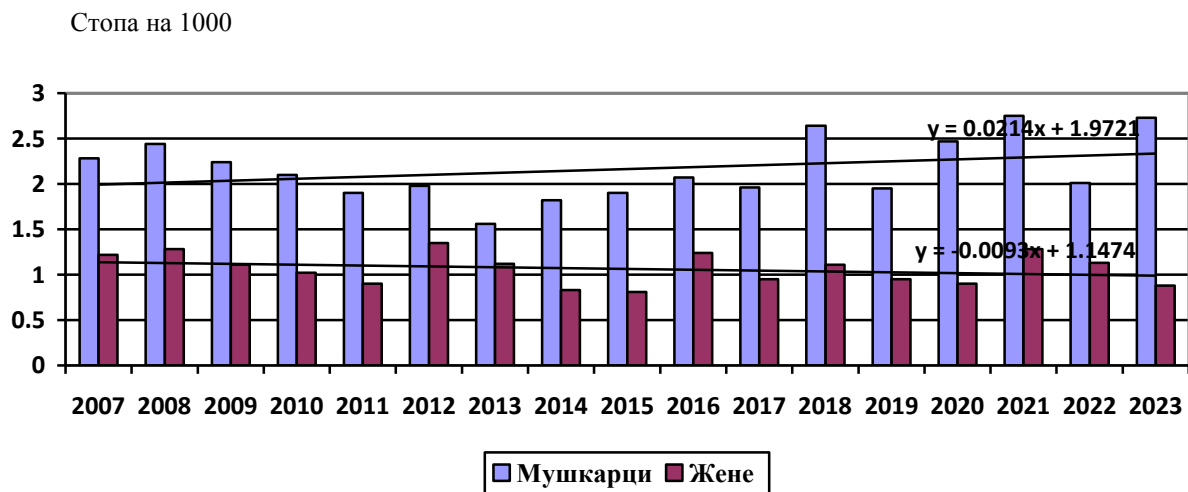
На територији Подунавског округа посматрани су: општа стопа морталитета, специфична стопа морталитета по полу лица од 20 до 49 година, специфична стопа морталитета болести система крвотока и тумора, специфична стопа морталитета од КОВИД-а, стопа морталитета одојчади, стопа матерналног морталитета, стопа морталитета деце од једне до навршене четврте године живота, стопа смртности деце до пет година живота и пропорционални морталитет деце до пет година живота (табела 12).

Табела 12. Показатељи „негативног” здравља на територији Подунавског округа у 2023. години

ОПШТИНА	Општа стопа морталитета	Спец. стопа морталитета М 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Ж 20-49 год. живота	Спец. стопа морталитета Бол. сист. крвотока	Спец. стопа морталитета Тумора	Спец. стопа морталитета од КОВИД-а 19	Стопа матерналног морталитета	Стопа морталитета одојчади	Стопа морталитета деце до 5 године живота	Стопа морталитета од 1 до навршене 4. године живота	Пропорционални морталитет деце до 5 година живота
Велика Плана	16,73	2,41	1,67	905,86	352,12	11,36	0,00	3,65	0,00	3,65	0,17
Смедерево	13,73	3,25	0,85	783,49	276,89	30,77	0,00	6,62	0,00	6,62	0,45
Смедеревска Паланка	17,36	1,69	0,29	949,37	334,79	33,48	0,00	0,00	1,55	5,93	0,28
Подунавски округ	15,21	2,73	0,88	847,92	305,94	27,50	0,00	4,61	0,31	5,93	0,34

У периоду од 2007. до 2023. године специфична стопа морталитета мушкараца узраста 20-49 година благо расте, док специфична стопа умирања жена исте старосне доби опада (графикон број 32). Стопе умирања код мушког пола су уочљиво већих вредности него код женског пола у овој животној доби, код мушкараца стопа од 2,73, а код жена 0,88 на 1000 становника ове животне доби.

Графикон 32. Специфична стопа морталитета узраста 20-49 година оба пола на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

Специфичне стопе морталитета од болести крвотока и специфичне стопе морталитета од тумора, водећих болести у структури морталитета, имају тренд пораста у посматраном периоду (графикон бр. 33). Стопе морталитета од обољења система крвотока бележе пораст од 18,65% у односу на почетну годину посматрања, док стопе умирања од болести тумора бележе пораст од 5,04% у односу на почетну годину посматрања.

Графикон 33. Специфична стопа морталитета изабраних група болести на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

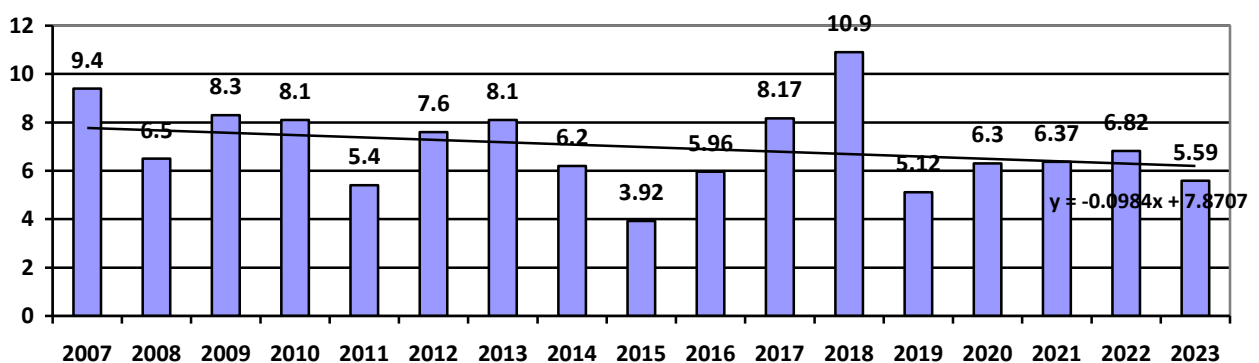
Стопа на 1000

Од узрасно-специфичних стопа смртности, као што смо напоменули анализиране су стопа смртности одојчади, стопа смртности деце узраста до 5. година живота и узраста од 1 - 4 године живота. Смртност деце узраста испод 5 година живота на територији Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године показује опадајуће вредности (графикон број 34), као што и смртност одојчади у овом периоду, као што смо раније навели (графикон број 5). Смртност деце узраста од 1-4 године живота има тренд лаганог повећања, мада варира из године у годину и има вредности од 0 до 0,63 у посматраном периоду (графикон број 35).

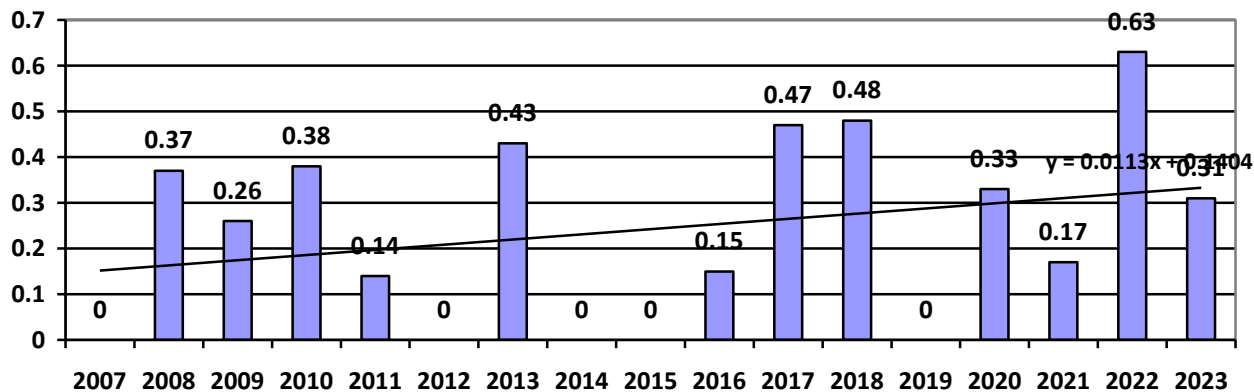
Графикон 34. Смртност деце до 5. године живота на територији Подунавског округа у периоду 2007-2023. година

Стопа на 1000

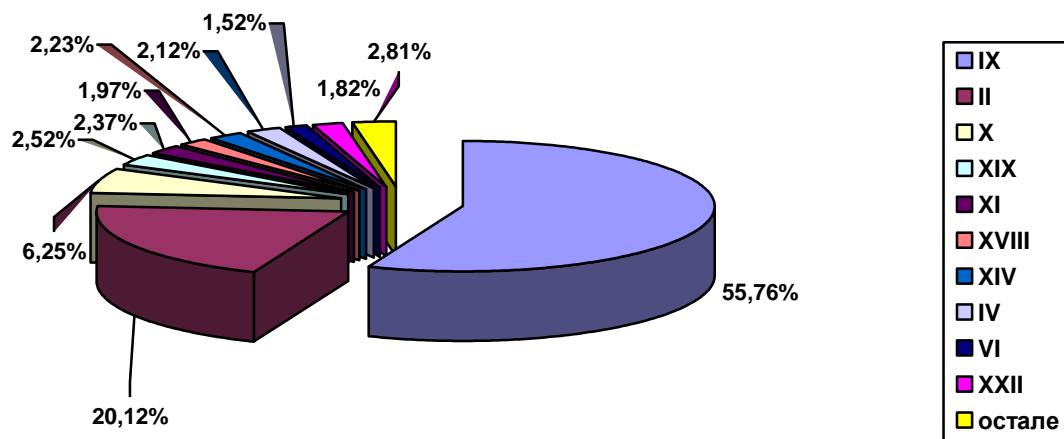
Графикон 35. Смртност деце од 1. до навршене 4. године живота на територији Подунавског округа у периоду 2007-2024. година

Стопа на 1000

Према узроку смрти по МКБ-10, у 2023. години, на територији Подунавског округа, највећи број лица је умро од: Болести система крвотока (1480 лица или 55,76%), затим од Тумора (534 лица или 20,12%) и Болести система за дисање (295 лица или 6,25% умрлих).

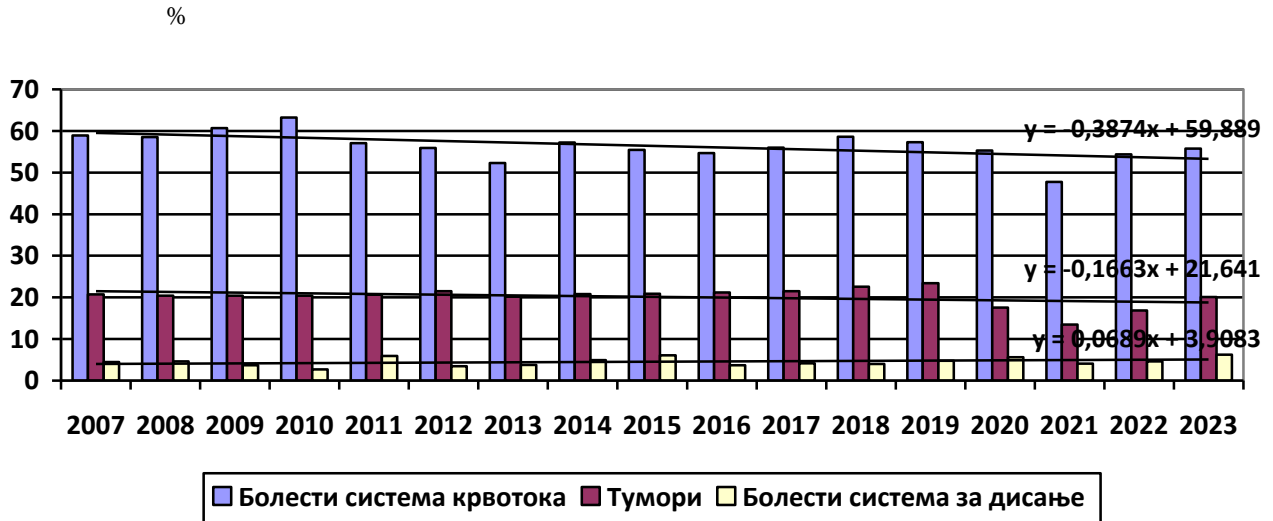
Графикон 36. Водећи узроци смрти по МКБ-10 на територији Подунавског округа, 2023. године

Учешће болести система крвотока у посматраном периоду од 2007-2023. године лагано опада, док учешће оболелих од тумора и болести система за дисање лагано расте (графикон број 37).

Графикон 37. Учешће водећих група болести у умирању на територији
Подунавског округа у периоду од 2007-2023. године

IV СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ПОДУНАВСКОГ ОКРУГА 2023. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЗДРАВЉА СТАНОВНИШТВА И ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ

4.1 Спречавање и сузбијање болести

На територији Подунавског округа у току 2023. године спроведене су мере примарне превенције у циљу очувања здравља и спречавања и сузбијања обољења. Мере спречавања и сузбијања обољења, односно мере специфичне превенције се спровode као: вакцинација, дезинфекција, дезинсекција и асанација.

4.1.1. Вакцинација

Вакцинација је веома специфична мера превенције јер штити само вакцинисане особе од обољења против којих су вакцинисане. На територији Подунавског округа у 2023. години спроведена је имунизација против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, обољења изазваних Хемофилусом инфлуенце, обољења изазваних стрептококом пнеумоније, Хепатитиса Б, морбила, рубеле и паротитиса (табела 20).

Табела 20. Приказ спроведене имунизације против одређених заразних болести на територији Подунавског округа у 2023. години

Ред. број	ВАКЦИНА		Број планираних	Број вакцинисаних	%
1.	ТБЦ	Број вакцинисаних	1411	1409	99,86
2.	ДТаП-ИПВ-ХиБ	Број вакцинисаних	1545	1499	97,02
		ревакцинација у 2. год.	1545	1499	97,02
3.	ДТ	ревакцинација у 7. год.	1566	1516	96,81
4.	ДТ про адултис	ревакцинација у 14. год.	1759	1684	95,74
5.	Обољења изазваних стрептококусом пнеумоније	Број вакцинисаних вакцином пнеумококна коњугована са 3 дозе (Synflorix)	1587	1535	97,15
6.	Хепатитис Б	Вакцинација у 1. год. (са 3 дозе)	1565	1501	95,91
		Вакцинација-пропуштена годишта (са 3 дозе)	34	34	100,0
7.	ММР	Број вакцинисаних у 2. год.	1545	1328	85,95
		ревакцинација у 7. год.	1545	1466	94,89

Према приказаним подацима о спроведеној имунизацији у 2023. години, на територији Подунавског округа, можемо рећи да су вакцинације као и ревакцинације спроведене мање успешно него предходних година, а најмање вакцинације против заушака, малих богиња и рубеле у 2. години живота, као и ревакцинација ДТ и ОПВ у 7. години живота.

Проблеми који су пратили спровођење обавезне имунизације током 2023. године су слични као и предходних година и мање или више односили су се на дистрибуцију и прераспodelу одређених, недостајућих врста вакцина као и на неодрживање на позив за вакцинацију (миграција становништва, неодрживање деце из маргиналних популација, нередовно одрживање на више позива у систему континуиране вакцинације, одлагање вакцинације више месеци „док дете не прохода и проговори“ као и неколико случајева где су родитељи одбили да вакцинишу децу).

Такође проблем су представљале и вишедозне вакцине, јер се растур са тим повећавао у односу на предвиђени, што је последица смањеног броја новорођене деце из године у годину. У таквој ситуацији службе би заказивале више деце за један дан да би сва деца била обухваћена, односно да би се постигао задовољавајући обухват од 95% и смањено растур.

У СПРОВЕДЕНЕ МЕРЕ И АКТИВНОСТИ НА ТЕРИТОРИЈИ ПОДУНАВСКОГ ОКРУГА 2023. ГОДИНЕ У ЦИЉУ ЗАШТИТЕ, ОЧУВАЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У току 2023. године, Одељења за хигијену и заштиту животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, вршило је хигијенско-санитарни надзор водних објеката као и контролу хигијенске исправности воде за пиће, према Програму заштите од заразних болести и према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће, на територији свих општина Подунавског округа.

На територији Подунавског округа постоје 4 централна градска водовода, 17 сеоских водовода и 116 јавних водних објеката за локално снабдевање водом који су под сталном контролом/надзором Завода за јавно здравље Пожаревац. Поред наведених објеката постоје и појединачни или индивидуални бунари који се контролишу на захтев њихових власника.

На 4 централна градска водовода на територији Подунавског округа прикључено је укупно 58,80% становништва. Код свих поменутих објеката спроводи се редовно дезинфекција и испитивање хигијенске исправности воде. У току 2023. године, узето је укупно 3163 узорка на бактериолошки преглед, од којих је 87 било неисправних (2,75%). Приближно исти број узорка (3164) прегледан је на физичко-хемијску исправност, од којих је 253 узорка (8%) било неисправно. Разлог физичко-хемијске неисправности били су боја, мирис, мутноћа, повећана концентрација нитрита, нитрата, гвожђа, мангана и амонијака. Узрок бактериолошке неисправности биле су аеробне мезофилне и колиформне бактерије. У свим градским водоводима на територији Подунавског округа у 2023. години, на свих 3123 узорка контролисан је резидуални хлор, при чему је код узетих узорка вредност резидуалног хлора била у границама нормалних вредности. Стање квалитета воде у градским водоводима је процентуално слично као и претходних година.

На територији Подунавског округа постоји 13 сеоских водовода на које је прикључено укупно 18,83% становништва. Од укупног броја узетих узорка (277) на бактериолошки преглед, 15 узорка (5,71%) био је неисправно због присуства аеробних мезофилних и колиформних бактерија, а на физичко-хемијском прегледу 54 узорка (19,42%) је било неисправно због присуства боје, мириса, мутноће, нитрита, нитрата, амонијака, гвожђа и мангана.

На територији Подунавског округа постоји 116 јавних водних објеката са којих се снабдева 12,2% становништва у 58 насеља. Урађен је бактериолошки преглед на 155 узорка и утврђена бактериолошка неисправност код 26 узорка (16,77%) због присуства колиформних бактерија и аеробних мезофилних бактерија. На 156 узорка извршен је и физичко-хемијски преглед и утврђена неисправност код 83 узорка (53,21%) због присуства боје, мириса, мутноће, нитрита, нитрата, амонијака, гвожђа и мангана. Стање квалитета воде у градским водоводима је процентуално слично као и претходних година.

Сеоски водоводи се лоше одржавају. Најчешће још увек месне заједнице управљају водоводима, у којима су нестручна лица задужена за дезинфекцију воде. Током посматране 2023. године започето је на територији оба округа са преузимањем сеоских водовода од стране комуналних предузећа, надамо се да ће то допринети бољем квалитету воде у сеоским водоводима.

Локални водни објекти се неадекватно одржавају а дезинфекција воде се не врши. Потребна је много већа брига за локалне јавне водне објекте, јер су то бунари школа, произвођача животних намирница, јавних чесама.

Према Годишњем извештају о кретању заразних и паразитарних болести на територији Подунавског округа, постоје 3 градске депонија смећа, код којих је доста урађено на побољшању стања (Смедерево), али још увек све имају хигијенско-санитарне недостатке, самим тим угрожавају околну земљиште, подземне воде и ваздух. Сеоске депоније смећа (58 села) су практично бројна сметлишта ван села.

У току 2023. године, Одељење хигијене са заштитом животне средине Завода за јавно здравље Пожаревац, повремено са Републичком санитарном инспекцијом вршили су хигијенско-санитарни надзор објеката од ширег ХЕ значаја и у објектима за друштвену исхрану затвореног типа (предшколске, школске, интернатске, студентске, радничке и болничке кухиње). На територији Подунавског округа у 2023. години је било 59 објеката од ширег хигијенско епидемиолошког значаја над којима је обављено 310 надзора.

Хигијенска ситуација на подручју Подунавског округа може се оценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

VI ЗАКЉУЧАК

Анализа здравственог стања становништва Подунавског округа за 2023. годину спроведена је на основу података демографске и здравствене статистике. На основу добијених резултата може се закључити:

1. Према Процени становништва из 2023. године, удео становника са удео становника са 65 и више година (40132) у укупном броју становника за Подунавски округ (174545) износи 23% што показује да популација која живи на територији посматраног округа припада старој популацији (удео старих са 65 и више година преко 10,0%).

2. На територији Подунавског округа, према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2023. годину, бележи се ниска стопа наталитета од 8,70/1000 (мање од 15/1000), док стопа општег морталитета износи 17,36/1000.

3. Стопа природног прираштаја у 2023. години, на територији Подунавског округа је веома ниска (-6,51%), са негативним вредностима у свим општинама, где је забележена стопа од -9,1% у Смедеревској Паланци (као најугроженијој у посматраном округу), -8,95% у Великој Плани и -4,43% у Смедереву.

4. Према броју корисника здравствене заштите на нивоу Подунавског округа (174545 лица) и броја регистрованих обољења у оквиру примарне здравствене заштите у 2023. години (укупно 413704 обољења, односно збир регистрованих обољења у службама зз предшколске и школске деце, жена и одраслих), може се закључити да је током године, један становник имао по две ипо епизоде лечења у просеку у примарној здравственој заштити.

5. Водеће групе болести по МКБ 10, за лица лечена на примарном нивоу здравствене заштите, на територији Подунавског округа у 2023. години, биле су Болести

система за дисање (X група) 23,30%, Болести система крвотока (IX група) 15,36%, и Болести мокраћно – полног система (XIV група) 14,10%.

6. Према броју пријављених заразних болести у 2023. години, на територији Подунавског округа, водеће место заузимају: инфлуенца, Ковид 19 и морбили (мале богиње).

7. Према подацима приказаним као збир приспелих пријава/одјава хроничних незаразних обољења и констатованих дијагноза са Потврда о смрти лица која су боловала од хроничних незаразних болести у 2023. години, на територији Подунавског округа, најчешће регистрована обољења била су рак и леукемија, коронарни синдром и шећерна болест.

8. У 2023. години болничко лечење највише су користила лица са 65 и више година (6523 лица или 38,47% од укупног броја болнички лечених), а основни разлог хоспитализације у болницама Подунавског округа биле су поред фактора који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом (14,72%), други узрок хоспитализације су биле Болести система крвотока (IX група) (12,03%), док Болести система за дисање (X група болести према МКБ) у обиму од 9,82% заузимају треће место.

9. Апсентизам и инвалидност су проблеми са којима се суочавају све општине Подунавског округа и који значајно утиче на резултате анализе здравственог стања становништва округа. На територији Подунавског округа, у 2023. години, стопа броја случајева неспособности/спречености за рад износила је 96,1 на 100 запослених радника.

10. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику који се односе на 2023. годину, водећи узроци умирања на територији Подунавског округа биле су Болести система крвотока (55,76%), Тумори (20,12%) и Болести система крвотока (6,25%). Просечно трајање живота на територији Подунавског округа у 2024. години било је 74,1 година.

11. У 2023. години на територији Подунавског округа планирани обим имунизације против одређених заразних болести (туберкулозе, дечије парализе, дифтерије, тетануса, пертусиса, морбила, рубеле, паротитиса, Хепатитиса Б и Хиб) реализован је задовољавајућим обухватом, осим ММР вакцином у другој години живота (обухват 85,95%).

12. Хигијенска ситуација на подручју Подунавског округа може се оценити као делимично задовољавајућа. Сеоски водоводи се и даље лоше одржавају, вода се не дезинфикује, висок је проценат хемијске и бактериолошке неисправности. Такође је висок проценат хемијски и бактериолошки неисправних вода за пиће у насељима која немају централно водоснабдевање. Забрињава стање у области загађења животне средине и у неким објектима од већег ХЕ значаја. Неповољно стање је најчешће последица недостатка материјалних средстава али и лоше здравствене и еколошке културе.

Др Весна Живановић, спец. социјалне медицине

Центар за промоцију здравља,
анализу, планирање, организацију здравствене заштите,
информатику и биостатистику у здравству

Помоћник директора,
Прим. др Сузана Петровић

В.Д. Директор ЗЗЈЗ Пожаревац
Др Ана Јовановић